

A hamis magánokirat felhasználásának vétsége és más bűncselekmények miatt Cupara Borko és két társa ellen indult büntető ügyben a bíróság meghozta a következő

Végzést:

A bíróság az eljárást felfüggeszti és az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi jogszabályi rendelkezés alaptörvénnyel ellentétes megállapítása és alkalmazásának kizárása iránt.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A Mohácsi Járási Ügyészség 2015. május 6. napján kelt B-646/2014/34. számú vádiratával I-II-III. r. vádlottakat 1-1 rb. a Btk. 345.§-ába ütköző hamis magánokirat felhasználásának vétségével vádolta.

A vádirati tényállás szerint:

1. vádpont:

██████████ vádlott a Magyar Állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 4. szakasz (3) bekezdése alapján a Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatalában 2013. augusztus 27. napján honosítási kérelmet nyújtott be, melyben valótlan nyilatkozatot tett akkor, amikor kijelentette, hogy a magyar nyelvet az írt tájékoztatóknak megfelelően érti és beszéli. A honosítási kérelmet átvevő ügyintéző a magyar nyelv tudását nem tanúsította, jelezte, hogy a nyilatkozat ellenére a vádlott, csak az alapszavakat /köszönés, igen, nem, értem, nem értem/ érti és beszéli. Az ügyintéző jelzése alapján a vádlott honosítási kérelme elutasításra került.

A valótlan adatokat tartalmazó, az állampolgársági ügyekben döntésre jogosult hatósághoz benyújtott kérelem felhasználásnak minősül.

2. vádpont:

██████████ vádlott a Magyar Állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 4. szakasz (3) bekezdése alapján a Baranya Megyei Kormányhivatal Bólyi Járási Hivatalában 2014. január 13. napján honosítási kérelmet nyújtott be, melyben valótlan nyilatkozatot tett akkor, amikor kijelentette, hogy a magyar nyelvet azt írt tájékoztatóknak megfelelően érti és beszéli. Az ügyintéző nyelvtudását nem tanúsította, ezért a Külgazdasági és Külügyminisztérium Rijádi Nagykövetségén ██████████ konzul nyelvtudását ellenőrizte. ██████████ ██████████ konzul 2014. augusztus 31. napján kelt levelében tájékoztatta a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Egyszerűsített Honosítási Igazgatóságát, hogy a vádlott, a nagyon egyszerű alapmondatokat értette, de angolul válaszolt, a bővített mondatokat értelmezni sem tudta.

A valótlan adatokat tartalmazó, az állampolgársági ügyekben döntésre jogosult hatósághoz benyújtott kérelem felhasználásnak minősül.

A	B
Ügyszám:	111/3241-0/2015
Érkezett:	2015 NOV 16.
	2
Bírószék elnöke	15

3. vádpont:

██████████ vádlott a Magyar Állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 4. szakasz (3) bekezdése alapján a Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatalában 2014. március 11. napján honosítási kérelmet nyújtott be, melyben valótlan nyilatkozatot tett akkor, amikor kijelentette, hogy a magyar nyelvet az írt tájékoztatónak megfelelően érti és beszéli. Magyarország Szabadkai Főkonzulátusán 2014. július 2. napján ██████████ konzul ellenőrizte, majd tájékoztatta a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Egyszerűsített Honosítási Igazgatóságát, hogy a vádlott a magyar nyelvtudása nem megfelelő, beszélni magyarul nem tud.

A valótlan adatokat tartalmazó, az állampolgársági ügyekben döntésre jogosult hatósághoz benyújtott kérelem felhasználásnak minősül.

A Magyar Állampolgárságról szóló (továbbiakban Ápt.) 1993. évi LV. törvény 4. szakasz (3) bekezdése alapján kérelmére kedvezményesen honosítható az a nem magyar állampolgár, akinek felmenője magyar állampolgár volt és a magyar nyelvtudását igazolja.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. év C törvény (a továbbiakban Btk.) 4.§ (1) bekezdése szerint bűncselekmény az a szándékosan vagy- ha a törvény a gondatlan elkövetését is büntetni rendeli- gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.

A Btk. 7.§ alapján szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy a következményekbe belenyugszik.

A Btk. 20.§ (1) bekezdése szerint nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott.

A Btk. 345.§-a rögzíti magát a vád tárgyává tett bűncselekményt, mely szerint aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 196.§ (1) bekezdésébe határozza meg a magánokirat fogalmát: a magánokirat az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el, feltéve, hogy az alábbi feltételek valamelyike fennáll:

- a.) a kiállító az okiratot sajátkezűleg írta és aláírta;
- b.) két tanú az okiraton aláírásával igazolja, hogy a kiállító nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük saját kezű aláírásának ismerte el; az okiraton a tanúk lakóhelyét (címét) is fel kell tüntetni;
- c.) a kiállító aláírása vagy kézjegye az okiratban bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesítve van;
- d.) a gazdálkodó szervezet által üzleti körében kiállított okiratot szabályszerűen aláírták;

- e.) ügyvéd (jogtanácsos) az általa készített okiratot szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy a kiállító a nem általa írt okiratot előtte írta alá, vagy aláírást előtte saját kezű aláírásával ismerte el, illetőleg a kiállító minősített elektronikus aláírásával aláírt elektronikus okirat tartalma az ügyvéd által készített elektronikus okirattal megegyezik;
- f.) az elektronikus okiraton kiállítója minősített elektronikus aláírást vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírást helyezett el.

Magyarország Alaptörvénye

- R) cikkének (1) bekezdése szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.
R) cikkének (2) bekezdése szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.
T) cikkének (3) bekezdése szerint jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.

A 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezésre soron kívül, de legkésőbb kilencven napon belül felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját.

A 24. cikk (3) bekezdés a) pontja alapján az Alkotmánybíróság hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályi rendelkezést.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2.§ (1) bekezdése szerint a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.

Az alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25.§ (1) bekezdése alapján ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény- ellenességét észleli, vagy alaptörvény- ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bíróság eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezni a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény- ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény- ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

A Be. 266.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság az eljárást hivatalból vagy indítványra felfüggeszti és az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény- ellenességét észleli.

A vád tárgyává tett büntetőügyben az állapítható meg, hogy a vádlottak az egyszerűsített (kedvezményes) honosítási eljárásban a magyar állampolgárság megszerzése érdekében a járási hivatalokban a honosítási- visszahonosítási kérelem formanyomtatvány kitöltésével olyan nyilatkozatot tettek, amely szerint értik és beszélnek a magyar nyelvet. A kérelem e kérdéskörben két választási lehetőség volt egy-egy négyzetet beikszelendő: igen vagy nem.

A vádlottaknak nem állt rendelkezésére sem olyan jogszabályi rendelkezés, sem egyéb tájékoztató, amely alapján kétséget kizáró módon megállapítható lett volna számukra, hogy a magyar nyelvismeretük elegendő lehet-e honosításra, ezért saját maguk szubjektív megítélésén múltott, hogy eldöntsék a magyar nyelvtudásuk megfelelőségét.

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal internetes weboldalán olvasható egy 2014. július 10-én keltezett felhívás (a vád tárgyává tett cselekmények elkövetési ideje valamennyi vádlott esetében időben korábbi) az alábbiak szerint:

Tisztelt Ügyfelünk!

Ezúton kívánjuk felhívni a figyelmet arra, hogy a magyar állampolgárság egyszerűsített honosítással történő megszerzésének többek között az egyik alapvető törvényi feltétele, hogy a kérelmező kommunikációs szinten értse és beszélje a magyar nyelvet, honosítási kérelmét önállóan segítség nélkül elő tudja terjeszteni, az ügyintéző által feltett egyszerű kérdésekre önállóan, rövid mondatokban válaszolni tudjon. Amennyiben a nyelvtudás ellenőrzésekor Ön a kellő szintet nem éri el, honosítási kérelmében nem számíthat pozitív döntésre.

Jelen felhívásunk célja, hogy elősegítse az egyszerűsített honosítási eljárásban a magyar nyelv nem megfelelő mértékű ismeretének hiányából adódó gyakori problémák elkerülését, illetve megelőzze azt, hogy az egyszerűsített honosítási eljárás törvényi feltételeinek- kiemelten a magyar nyelvtudás hiánya – nem kellő ismerete Ön visszaélés áldozatává váljon.

Kérjük, hogy fokozattan figyeljen az egyszerűsített honosítási eljárás valamennyi törvényi kritériumának meglétére kérelme benyújtásakor, fordítson külön gondot a magyar nyelv elsajátítására, mert annak a fentiekben vázolt szinten ismerte alól nincs törvényi mentesítés, azt a hatóság minden esetben közvetlenül ellenőrzi.

Amennyiben az egyszerűsített honosítási eljárással összefüggésben információra van szüksége, úgy forduljon bizalommal az illetékes külképviselethez, a kormányhivatalhoz, ahol hiteles felvilágosítást adnak az Ön részére.

Kizárólag olyan képviselőt vegyen igénybe ügyeinek képviseletével, aki nem próbálja Önt meggyőzni arról, hogy a magyar nyelvtudás ismerete nélkül is születhet kérelmének helyt adó döntés.

Budapest, 2014. július 10.

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

Már magából a felhívásból is megállapítható, hogy annak közzétételére az egyszerűsített honosítás nyelvtudás körében felmerült gyakorlati problémák miatt került sor.

A honosítási kérelem előterjesztésekor az ügyintéző jogosult és köteles a nyelvtudás szintjét ellenőrizni és amennyiben úgy ítéli meg, hogy a kérelmező nem megfelelően érti és beszél a magyar nyelvet, úgy a honosítási kérelme elutasítására kerülhet sor.

A kérelmezőnek a formanyomtatványon „*a kijelentem, hogy értem és beszélem a magyar nyelvet*” szövegrész alatt igen nem lehetőség közül kell eldöntetnie, hogy a konkrétan sehol meg nem határozott magyar nyelvtudása alapján melyiket jelöli meg.

A tájékoztató nem azt a tájékoztatást adja, hogy abban az esetben, ha a kérelmező nem érti vagy nem beszél a magyar nyelvet, illetve, ha nem megfelelően érti vagy beszél a magyar nyelvet, akkor be se nyújtsa a kérelmét és nyilatkozatot, hanem azt közli, hogy amennyiben kellő szinten nem érti és beszél a magyar nyelvet, úgy „*nem számíthat pozitív döntésre.*”

Fontos kiemelni, hogy a tájékoztató tartalma „*az egyszerűsített honosítási eljárás törvényi feltételeinek- kiemelten a magyar nyelvtudás hiánya- nem kellő ismerete következtében*” arra hívja fel a kérelmező figyelmét, hogy nehogy „*visszaélés áldozatává váljon.*”

Ez a megfogalmazás pontatlan, még egy magyar nyelvet kiválóan értő és ismerő személy számára is nehezen értelmezhető: nem derül ki a tájékoztató tartalmából, hogy ez a nem megfelelő nyilatkozat hátrányos jogkövetkezményeire (bűncselekmény elkövetésére) hívja-e fel a figyelmet avagy másra. Ugyanis a „*visszaélés áldozata*” nem lehet azonos a bűncselekmény elkövetőjével, mert a magyar nyelvben az áldozat a sértett fogalmával azonosítható, míg a bűncselekmény elkövetője a tettes.

A tájékoztató szerint elegendő, ha honosítási kérelmet a kérelmező önállóan, segítség nélkül elő tudja terjeszteni, az ügyintéző által feltett „*egyszerű kérdésekre önállóan, rövid mondatokban*” válaszolni tud.

A magyar nyelv, mint a honosításért folyamodók számára idegen nyelv kommunikációs szinten történő ismerete túlmutat a tájékoztatóban rögzített feltételeken.

Éppen ezen hivatkozási oknál fogva a felhívás tartalma önmagának is jelentősen ellentmondó.

A vád képviselőjét ellátó ügyészség valamennyi vádlott terhére a feljelentést, a honosítási eljárás lefolytatásának módjáról kiadott módszertani útmutatót, a honosítási kérelmet, valamint a nyelvtudás ellenőrzésére vonatkozó konzuli meghallgatási jegyzőkönyvet kéri bizonyítékként értékelni.

A vádlottak nem tagadták, hogy a honosítási kérelmen a magyar nyelvtudásra vonatkozó nyilatkozat tőlük származik.

A bizonyítékként meghivatkozott módszertani útmutató -melynek tartalma szerint a középfokú magyar nyelven történő kommunikáció az elvárás, azonban a magyar nyelvtudás vizsgálatánál nem probléma a nem magyar irodalmi nyelven, tájszólásban, esetleg a törve történő kommunikáció – nem értékelhető a vádlottak terhére, mivel az a közigazgatási eljárásban közreműködő ügyintézők részére került kiadásra, annak tartalmát a vádlottak nem ismerhették.

Az összes körülmény vizsgálata során az állapítható meg, miszerint a jogszabály tartalma, az internetes tájékoztató, valamint a kormányhivatalnokok részére kiadott belső használatra szánt módszertani útmutató rendelkezései, iránymutatásai sem egyértelműek, azok egymásnak és önmaguknak is ellentmondó megállapításokat tartalmaznak.

Ezek alapján viszont nem várható el egy magyar felmenővel rendelkező külföldi állampolgártól, hogy konkrétan tudja, hogy a magyar nyelv ismerete mennyiben felel meg a nem egyértelműen megkívánt követelményeknek, illetve a nyelvismeret helyességét ellenőrző ügyintézők, (fő)konzulok elvárásainak.

A honosítást kérelmezők (vádlottak) nem lehettek biztosak a magyar nyelvtudásuk megfelelőségében, valamint a kérelem kitöltése előtt nem állt módjukban és más kérelmezőnek jelenleg sem áll módjában az elvárt követelmények megismerése, hiszen a kérelmezők számára megismerhető jogszabályi rendelkezések és egyéb tájékoztatók tartalma (felhívás) még mindig bizonytalanságot eredményeznek.

Mindezekről az nyerhet megállapítást, hogy nem kellően átgondolt, jogalkotói és törvényhozási hibával, hiányossággal állunk szemben.

A vádlottak a kihallgatásaik alkalmával tagadták, hogy bűncselekményt követtek volna el. A magyar nyelvtudásukra vonatkozó nyilatkozataikat a legjobb tudásuknak megfelelően tették meg: ők abban a hiszemben voltak, hogy a magyar nyelvismeretük elegendő lehet a honosításhoz.

A hamis magánokirat felhasználásának vétsége csak szándékosan elkövethető bűncselekmény.

Az elkövető szándékának ki kell térnie arra, hogy jog vagy kötelezettség létezésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ fel.

A bűncselekmény megállapíthatóságának a feltétele a bűnösség és büntethetőség. Nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott.

A jogszabály akkor felel meg a jogállamiság kritériumának, ha a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal rendelkezik.

Az Ápt. magyar nyelvtudásra vonatkozó megfogalmazása álláspontom szerint nem felel meg a Jat. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott rendelkezésnek, hiszen a honosítási kérelmezők mint címzettek (és a körbe sorhható az ügyintézők is) számára még a jogszabályi rendelkezés magyarázatául kiadott tájékoztatók, felhívások, útmutatók sem értelmezhetők egyértelműen.

Ahhoz, hogy egy jogállamban egy terhelte cselekménye bűncselekményként értékelhető legyen arra van szükség, hogy egyértelmű jogszabályi rendelkezések szabályozzák a támadott jogi tárgyat.

A nem magyar állampolgárságú terheltek nem lehettek biztosak a honosításhoz szükséges nyelvismeret megfelelőségében. A nyelvtudás megkívánt szintje bizonytalanságot eredményezett (eredményez a mai napig), ezért még a legnagyobb körültekintéssel eljárva sem lehetett megfelelően megállapítaniuk, hogy nyelvismeretük bizonyosan elégséges-e a jogszabály által megkívánt követelménynek.

Objektív elvárhatóság hiányában pedig nem volt elvárható a terheltektől, hogy a formanyomtatványon a két választási lehetőség közül bizonyosan képesek legyenek a jogszabályoknak megfelelően nyilatkozni a nyelvtudásuk szintjéről.

Az Alkotmánybíróság több határozatában leszögezte, hogy a jogállamiság egyik leglényegesebb ismérve a jogbiztonság. A törvény szövegezésének határozatlansága és bizonytalansága sérti a jogbiztonság követelményét.

Mivel jelen bűncselekmény alapját képező Ápt. magyar nyelvtudásra vonatkozó rendelkezése a fent kifejtettek miatt sérti a jogbiztonság követelményét, ezért a bíróság kezdeményezi az Alkotmánybíróság egyedi normakontroll eljárását.

Mohács, 2015. november 5.

dr. Dombai Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelesül:

tisztviselő

